

Call for papers

Krishantering, förvaltning och statsvetenskap

Statsvetare intresserade av offentlig förvaltning har länge debatterat hur politiker och tjänstemän genomför sina uppgifter. Hur folkvalda och ämbetsmän väger olika centrala värden som demokrati, rättssäkerhet och effektivitet mot varandra i sitt beslutsfattande är en särskilt intressant fråga i detta sammanhang. För myndigheter gäller generellt att de ska utföra sina uppgifter på ett så effektivt sätt som möjligt och samtidigt uppbåda legitimitet i folkets ögon. Då vårt moderna samhälle präglas av minskat förtroende, pressade ekonomiska ramar, ökad komplexitet och skärpta hotbilder i kombination med höjda säkerhetskrav och ökade förväntningar är sådana vardagliga utmaningar och värdekonflikter för myndigheter intressanta att fördjupa sig i. Dessa värdekonflikter ställs på sin spets i krissituationer präglade av hot mot grundläggande värden, tidspress och ökad osäkerhet, vilket gör krishanteringsprocesser till särskilt intressanta för statsvetare att studera (Boin et al, 2016; Deverell, 2010).

Många forskningsfrågor som återkommer i krishanteringsforskningen är centrala för statsvetenskap och offentlig förvaltning. Därför är det på intet sätt förvånande att krishanteringsforskning har bedrivits under en längre tid vid ett flertal svenska lärosäten. Eftersom forskningsfältet till sin natur skär över disciplinära gränser har forskningen ofta bedrivits vid tvärvetenskapliga centrumbildningar (se t ex Försvarshögskolans Crismart, Lucram vid Lunds universitet, Center för naturkatastroflära (CNDS) vid Uppsala universitet och Risk and Crisis Research Centre (RCR) vid Mittuniversitetet). Möjligheterna till forskningsfinansiering har varit relativt god inom fältet, exempelvis via utlysningar

från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Denna nära koppling till praktiken har lett till att forskningen ofta har inriktat sig på praktiska samhällsproblem inom ämnesområden som offentlig förvaltning och policyanalys.

Det finns dock många frågor kvar för krishanteringsforskningen att fördjupa sig i. Trots resurskrävande satsningar fortsätter myndigheter att bli överrumplade av allvarliga incidenter av olika slag. En samlad lägesbild och respons har vid ett flertal händelser tagit lång tid att uppnå även för de myndigheter som har i uppdrag att upprätthålla beredskapen. Stora händelser med omfattande samhällspåverkan som flodvägskatastrofen 2004, skogsbranden i Västmanland 2014, och flyktingkrisen 2015 är exempel på händelser där ansvariga myndigheters planering har varit bristfällig. Kriser kan dock ta sig många olika uttryck. En kris kan inträffa likt en blix från en klar himmel, men kriser kan även utgå från vaga påminnelser om underliggande systemfel som sakta men säkert kryper mot avgrundens rand (Kouzmin, 2008; Perrow, 1984). Krishanteringsforskning behöver därmed inte enbart behandla akuta händelser och hantering av dessa, utan kan även beröra processer före (planering, beredskap, hotbilder etc.) och efter (lärande, reform, ansvarsutkrävande). Fältet är med andra ord smalt och brett på samma gång.

Vi vill härmed bjuda in till ett specialnummer av *Statsvetenskaplig tidskrift* om kriser och krishantering utifrån ett offentlig-förvaltningsperspektiv. Vi vill att frågorna nedan ska ses som inspiration snarare än något som begränsar potentiella bidrag. Detta då krishanteringsstudier i grunden är ett tvärvetenskapligt kunskapsfält.

Hur kan våra myndigheter och vårt politiskt administrativa system designas för att möta hot, gamla såväl som nya (i form av t.ex. social oro, utanförskap, radikalisering, informationspåverkan och falska nyheter) utan att det medför alltför stora konsekvenser för människors integritet och samhällets öppenhet?

När ekonomismen sätter ramarna för slimmade offentliga organisationer finns behov att dra nytta av alla krafter när krisen inträffar. Så hur kan vi organisera krisarbetet och involvera privata aktörer, frivilligas och enskildas handlingskraft, och vilka effekter får det för myndigheternas samverkan och respons (Boin & Lodge, 2016)?

Krishanteringens praktik och forskning har beskrivits som präglad av manliga normer (Jansson & Linghag, 2015). Hur påverkar detta genusbaserade tolkningsföreträde krishanteringsprocessers utfall? Och vad kan göras för att komma till rätta med problemet?

Hur kan vi skapa fungerande strukturer för ansvarsutkrävande och hitta en balans mellan rättvist och befogat ansvar utan att hamna i syndabocksletande och partipolitiskt fingerpekande?

Det här är bara några av många frågor med bäring på samhällets krishanteringsförmåga som vi menar är värda mer uppmärksamhet. Vi vill med denna inbjudan uppmana till artiklar som tar sig an dessa och liknande frågor på ett nytänkande och kreativt sätt. Ni som vill delta med ett bidrag är välkomna att skicka in ett abstract omfattande ca 500 ord

till undertecknade, senast den 15 februari 2018. Efter redaktionell bedömning väljs ett antal författare ut som erbjuds att senast den 15 oktober 2018 sända in fullständiga manus enligt de anvisningar som gäller för publicering i statsvetenskaplig tidskrift (se www.statsvetenskapligtidskrift.org). Varmt välkomna med era bidrag!

Edward Deverell, lektor i statsvetenskap vid Försvarshögskolan.
E-post: edward.deverell@fhs.se

Eva-Karin Olsson, professor i statsvetenskap vid Försvarshögskolan.
E-post: eva-karin.Olsson@fhs.se

REFERENSER

Boin, Arjen, 't Hart, Paul, Stern, Eric & Sundelius, Bengt, 2016. *The Politics of Crisis Management: Public Leadership Under Pressure*. Cambridge: Cambridge University Press.

Boin, Arjen & Lodge, Martin, 2016. "Designing Resilient Institutions for Transboundary Crisis Management: A Time for Public Administration", *Public Administration* 94(2): 289–298.

Deverell, Edward, 2010. "Investigating the Roots of Crisis Management Studies and Outlining Future Trajectories for the Field", *Journal of Homeland Security and Emergency Management* 9(1): 1–18.

Jansson, Ulrika & Linghag, Sophie, 2015. *Genusperspektiv på ledning och samverkan vid olyckor och kriser – en forskningsöversikt*. Karlstad: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Kouzmin, Alexander, 2008. Crisis Management in Crisis?, *Administrative Theory and Practice* 30(2): 155–183.

Perrow, Charles, 1984. *Normal Accident: Living with High Risk Technologies*. New York: Basic Books.

Prenumerera på Statsvetenskaplig tidskrift!
www.statsvetenskapligtidskrift.org